

F. S. N.
SPECIMEN ACADEMICUM
MEDITATIONES QUASDAM
CIRCA
INSTITUTIONEM
JUVENTUTIS
CONTINENS,

QUOD
SENSU AMPL. FACULT. PHILOS. IN
REG. ACAD. ABOËNSI
PUBLICE EXAMINANDUM SISTUNT
AUCTOR
DIETERICUS JOHANNES
LOHMANN

PHILOS. MAG. ET V. APOL. SCHOL. CATH. AB.

ET
RESPONDENS
GUSTAVUS ADOLPHUS GYLDEEN

Borſa Fennus.

IN AUDITORIO MAJORI DIE XX. DECEMBRIS
MDCCLXXXIII.

H. A. M. S.

ABOË,
TYPIS VIDUÆ REG. ACAD. TYPOGR. JOH. C. FRENCKELL.

4.

Herr Lönnel

§. I.

Cum scientia Philosophiæ practicæ seu moralis, in vita tam privata quam publica, maximæ sit utilitatis, notare haud alienum videtur, in Scholis plerisque publicis, nobile hocce Studium, neglectum adeo, incultumque jacere, ut vix quidem, quid Philosophia practica, vel quotuplicia hominis sint officia, ullus sciat discentium. Quocirca neque prætereundum existimaverim, varia scientiarum genera, in Scholis plerisque pertractari, quæ hanc minime dignitate æquiparant. Primum quidem locum, scientiam tenere Theologicam, extra omnem dubitationis aleam, positum esse debet, quandoquidem propter sanctissima fidei dogmata saluberrimaque vitæ præcepta, eam ceteras omnes, multis parasangis post se relinquere certum est. Secundum vero non dubitaverim, Philosophiæ morali assignare locum, quia illa fusque deque habita, nullo modo effici potest, ut Scholæ nostræ sint, qualia esse debent seminaria, ad bonos cives formandos apta. Quodnam autem aliud post Theologiam, tam excellens est mortalibus studium, quam

quam quo virtus indagetur, vitia removeantur, vita humana moderetur, leges ferventur, immo tota respublica facta tectaue conservetur? Quæ omnia cum Philosophia practica præstare valeat, mirari certe convenit, cur ne primæ quidem lineæ ejus, teneris inferi soleant animis.

§. II.

Nobis in urgenda necessitate doctrinæ morum constitutis, haud ab re videtur, ea speciatim attingere, quæ cultiorem vivendi rationem concernunt. Plurimis juvenum scolasticorum, non contigisse, ingenue & liberaliter, in ædibus parentum educari quanto certius constat, eo magis necesse est, ut a rudī plane atque agresti vitæ ratione, ad cultiorem illam avocentur. Vere enim & acute, trito dicitur proverbio: qui proficit in litteris & deficit in moribus, plus deficit quam proficit. Hoc vero malum, nisi matura institutione corrigatur, latius indies serpit, atque juvenes non solum in conversatione cum politioribus haud commendat, sed etjam olim in fungendis muneribus publicis, minus expeditos reddit. Ad tollendum hunc defectum, non alienum judicabunt docentes, quoties fieri potest, inter legendum, idonea humanitatis tradere præcepta. Consuetudinem quoque quandam & familiaritatem cum discipulis jungent, quo facilius mores eorum a civilitate remo-

ti & detegantur & corrigantur necesse est. Atque vel sic, sermonem puerorum gratum & affabilem reddent, iusta istius moderatione, gestusque illis concilient tales, quibus verecundiam ab asperitate morum, nec non pudore vitioso, immunem produnt. Quorum rerum commendatione, in vita civili, omnino opus habent.

§. III.

Quid & quantum ad adolescentes bonis litteris moribusque rite instituendos, lectio valeat auctorum classicorum, proclive est iudicatu. Hi omnino linguam latialem discendi cupidis, singulari suo merito, sese commendant. Est vero illa adeo necessaria, ut his temporibus, sine ejus cognitione nemo vir solide doctus facile existere possit. Usum quoque laudatorum evolutio auctorum præstat uberiores, cum docentes prout par est, non solum phrasas ornatiores, memoriæ instillant discipulorum, locutionesque figuratas explicant, sed etiam quod palmarium est, data ubique occasione, veram virtutis viam illis inculcant, quod plerumque illam laudando, vitia vero atris coloribus depingendo efficitur.

§. IV.

Quamvis circa ea, quæ ab institutoribus juven-
tutis observanda sunt, multa quidem egregia, ab e-
gre-

gregiis viris litteris dudum consignata reperiamus, adeo ut illis quidquam superaddere velle, superfluum immo temerarium esse videretur, relata tamen saltem referre atque pluribus persequi mihi licebit. Institutioni ritæ administrandæ quantum adjumenti, justa quæ docentibus cum discipulis intercedit familiaritas adferat, non est quod multis probem. Hanc recentiori ævo, quorundam saltem mores & instituta vitæ, magis admittere, quam antea, neminem fugit. Institutio namque juventutis, non multis abhinc annis, serviliter plerumque peragebatur, quod jam, optimum in incitamentum Studiosorum incrementumque studiorum, multo aliter fit. Eo usque tamen veterem instituendi rationem, minime volumus mutatam, ut in vitium degeneret laudata familiaritas, ne cupiens vitare Charybdin, incidat in Syllam. Medium tenere beati. Animum jam ad fructus ex familiaritate percipiendos advertendo, facile perspiciamus, eam mutuum comitari amorem, promovendæ rei litterariæ apprime necessarium. Neque tamen in reverentia adhibenda, defecturos discipulos bene moratos, existimandum est, quod ex amore parentum erga infantes suos, reverentiam atque timorem filialem non labefactante abunde patet. Quæ cum ita sint, quis non videt, inhumane & contra leges naturæ facere, qui imperium in discipulos exercere, quam iusto illos amore persequi malunt.

§. V.

Diligentia in docendi munere adhibenda, res haud minimi est momenti. Nihil enim negligentia rei informatoriae perniciosius esse potest. Cum sic non tantum exiguos necessario faciant progressus discen-tes, sed & quod æque dolendum, exemplum docto-ris imitando, langvori atque desidiæ sese dedant. Ne vero magister operam male collocet, ante omnia, il-lis ipsis ornatus sit scientiis, quibus alios instituere conatur, bonis quoque sic dictis communicandi donis instructus sit necesse est. Temperamentum vero in eo insit moderatum, ne aut valde iracunde, aut nimis indulgenter cum discipulis agat. Denique integer sit vitæ, scelerisque purus. Vix enim a vitiis, quibus ipse contaminatus est, aliorum avertere valet animum. Hæc vero omnia quorum jam injecimus mentionem, ut recte se habeant, religioni veræ sinceræque pieta-ti addictus sit, quam pro fundamento atque scaturi-gine omnium reliquarum virtutum, nec non maximo sapientiæ documento habendam esse, nemo inficias ibit.

§. VI.

Qui linguam hebæam proluxa nimis ratione do-cendam volunt, æque falluntur ac illi, qui via admo-dum compendiaria brevissimoque temporis interval-lo, totum hocce negotium peragi posse autumant. Quid-

Quidquid sit, medius tutissimus ibis. Qui itaque tironibus faciliora, ea vero quæ difficiliorem habent explicationem, provectioribus proponenda curat, is omnino recta incedit via. Ita enim natura sumus comparati, ut non nisi facilioribus præmissis, ad ea quæ altioris sunt indaginis pertingere valeamus. Optime de cætero is de litteratura hebræa mereretur, qui efficeret ut non solum idonea grammatices compendia, verum etiam ejusmodi lexica, quæ vocabula in ordinem alphabeticum redacta, significationes eorum genuinas, radicesque solummodo continent, ubique locorum, levi pretio haberi possent. Hoc certe illis insigni esset usui, qui feliciori non præditi sunt memoria, ne omnia verba radicalia, memoriter perdiscere cogantur ut nonnulli volunt, non sine magno temporis dispendio.

§. VII.

Quæ discantibus primo in hebraicis proponenda sunt, ad tria illa referri posse existimaverim, quæ sunt: pronuntiatio, notio & flectio vocis. Pronunciationem illis imprimis necessariam esse, neminem fugit, qui novit ad illam non solum elementorum & punctorum, verum etiam syllabarum & quorundam accentuum debitam requiri cognitionem. Ad notionem vero vocis hauriendam, formatio derivatorum a suis radicibus, nec non reliqua vocis resolutio mul-

multum juvat. Flectio denique vocis, facillimo ab illo peragitur negotio, qui paradigmata conjugationum verborum tam regularium quam irregularium ut dici solent, memoriter recitare didicit, regulasque anomalorum saltem potiores sibi reddidit familiares.

§. VIII.

Nec inutile futurum putamus tironibus si ex Codice Hebræo ejusmodi exciperentur loca, iisque legenda & reservanda proponerentur, quæ vocabula variarum formarum continerent. Hæc enim percepta, instar regularum esse posse remur. Plura exempla hujus generis locorum facile adduci possent. Nos uno, speciminis loco, contentos esse cogit loci temporisque angustia, scilicet Gen. III: 22. ubi hæc leguntur verba: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם
הָיָה כְּאָחֶר מִמֶּבּוֹ לָרַעַת טוֹב וְרַע וְעֵתָּה פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ
וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחֲיוֹ לְעֹלָם:

